



## DIABEET

**Koostanud: Urmeli Joost, RN, Msc; Maarja Pae, RN, kliiniline õendus**

**Diabeet ehk suhkurtõbi ehk suhkruhaigus** on grupp ainevahetushaiguseid, mille puhul võib olla häirunud insuliini tootlikkus, insuliini toime või nad mõlemad (1).

**Insuliin on hormoon**, mida toodavad **pankreeses ehk kõhunäärmes** asuvad beetarakud. Insuliin aitab **glükoosil ehk veresuhkrul** siseneda keha rakkudesse, kus ta muudetakse energiaks. Kui glükoosi hulk vereringes tõuseb hakkavad rakud glükoosi kasutama muutes selle energiaks. Samal ajal salvestatakse üleliigne glükoos maksas glükogeenina (2).

**Diabeet jagatakse tekkepõhjuse järgi 4 kategooriasse (3):**

- 1. tüüpi diabeet
- 2. tüüpi diabeet
- Rasedusaegne diabeet ehk gestatsioonidiabeet
- Teised spetsiifilised diabeedi tüübid

Ükskõik mis tüüpi diabeediga on tegu (1. tüüpi diabeet, 2. tüüpi diabeet või teised spetsiifilised tüübid) on ravi eesmärgiks veresuhkrute hoidmine võimalikult normaalsena, et hoida ära diabeediga seotud tüsistusi.

Võime eristada MODY-t 1. tüüpi ja 2. tüüpi diabeedist võimaldab teha paremaid raviotsuseid (näiteks MODY 3 puhul tablettarvivate eelistamine insuliinravile) ning võib anda informatsiooni potentsiaalsete tüsistuste kujunemise tõenäosuse kohta (4).

**Tabel 1.** Diabeedi tüüpide eristamine (5,6).

TUNNUSED	1. tüüpi diabeet	2. tüüpi diabeet	LADA	MODY
Vanus haigestumisel	Enamasti < 25 eluaastat kuid võib avalduda igas vanuses	Tüüpiliselt > 25 eluaastat, kuid levimus suureneb nooremas eagrupid	Täiskasvanueas	< 25 eluaastat
Kaal	Enamasti normaalkaalus, kuid leviva ülekaalu epideemia tõttu esineb ka ülekaalu	> 90% ülekaalulised	Varieeruv nagu tavarahvastikus	Varieeruv nagu tavarahvastikus
Autoimmuun tagapõhi	JAH	EI	JAH	EI
Insuliinresistentsus	Puudub (ülekaalu puhul võib esineda)	Esineb	Puudub (ülekaalu puhul võib esineda)	Puudub (ülekaalu puhul võib esineda)
Insuliinsõltuv	JAH	EI	Varieeruv (esialgu võib olla insuliini tootlikkus osaliselt säilinud)	EI
Diabeedi esinemine perekonnas	Harva	Sageli	Pole infot	Mitmes põlvkonnas, enamasti rohkem kui kahes



## ALLIKALOEND

1. Association AD. Diagnosis and Classification of Diabetes Mellitus. *Diabetes Care*. 1. jaanuar 2014;37:S81–90.
2. International Diabetes Federation. *IDF Diabetes Atlas, 7th edn*. Brussels, Belgium: International Diabetes Federation, 2015. <http://www.diabetesatlas.org>.
3. American Diabetes Association. Standards of Medical Care in Diabetes - 2016. *Diabetes Care*; 2016;39:S1–112.
4. Willims R. Getting it right for people with MODY. 2014;3:33–5.
5. McCulloch D, Nathan D, Wolfsdorf J, Mulder J. Classification of diabetes mellitus and genetic diabetic syndromes. *UpToDate*. 2016.
6. Alnek K. Autoantikehade esinemine täiskasvanutel (TÜ Eesti geenivaramu põhine uuring) [magistritöö]. [Tartu]: Tartu Ülikool; 2013.